

MARKTPLAATS-MISDAAD

OPGELICHT, BEROOFD, IN ELKAAR GESLAGEN

Heb je thuis nog een ongebruikte iPhone liggen of ben je op zoek naar een tweedehands MacBook? Grote kans dat je uitkomt bij Marktplaats. Transacties via de website gaan veel vaker goed dan fout. Maar als het fout gaat, kan dat ook dramatisch zijn. 'De rechercheur zei dat ik geluk heb gehad. Andere slachtoffers zijn in elkaar geslagen.'

Tekst Mark Schrader Illustraties MAKI@Shoparound

DIT IS TOCH GEEN PLEK
OM EEN KINDERFIETS
TE VERKOPEN?

Milan (25) baalt. '45 minuten vertraging' staat er in oranje neonletters op het bord van de bushalte bij het treinstation in Woerden. Hij is al te laat voor de afspraak, die hij pas een paar uur geleden heeft gemaakt. Na de talloze onzinreacties op zijn advertentie op Marktplaats kan hij vanavond eindelijk zijn iPhone 6 verkopen. Er is een serieuze koper die het bedrag wil betalen dat hij ervoor vraagt: zevenhonderdvijftig euro.

Koper: Beste Milan: voor 750 euro neem ik de telefoon vandaag het liefst van je over. Heb er dringend een nodig in verband met een verjaardag. Met vriendelijke groet, José.

Verkoper: Dag José, je mag 'm op komen halen.

Koper: Ik heb tot donderdag geen auto helaas. Kunt u hem tegen een vergoeding van 30 euro komen brengen?

Verkoper: Waar moet ik 'm naartoe brengen?

Koper: Woerden. Met vriendelijke groet.

Verkoper: Oké, kan ik 'm morgen brengen?

Koper: Het is voor een verjaardag. Kunt u nu komen?

Verkoper: Zou ik dan uw e-mailadres, woonadres en telefoonnummer mogen? Dan kan ik eventueel na het eten langskomen.

Koper: Ijseloord in Woerden. Wanneer u voor de deur staat, moet u appen.

Dan kom ik naar beneden.

Verkoper: Dag José, is het goed als ik bel als ik er ben? Ik heb geen WhatsApp.

Koper: Ook prima. Hoe laat ongeveer?

Verkoper: Negen uur.

Koper: Prima, Milan. Tot dan.

'Omdat ik door de vertraging later zou aankomen, besloot ik te bellen met de koper,' vertelt Milan. 'Hallo. Dat was het enige. Geen naam. Niks. Het viel me direct op hoe kortaf hij was. Ik vroeg hem of hij ver van het station woonde. Nee, antwoordde hij. Waarom doe je zo raar?' dacht ik.'

Milan vraagt of de beoogd koper naar het station wil komen. 'In eerste instantie wilde hij dat niet, maar toen ik zei dat het dan niet door zou gaan, bedacht hij zich. Ik ben er over een kwartier.'

Milan vertrouwt het niet, maar besluit toch te wachten. Voor de zekerheid spreekt hij twee stationsbeveiligers aan. 'Ik vroeg of ze nog lang bleven staan en ik vertelde hun dat ik met iemand had afgesproken die mijn telefoon wilde kopen. *Nou succes ermee*, zei een van de mannen.'

Milan blijft in de buurt van de beveiligers wachten en houdt de mensen die zich rond het station begeven goed in de gaten. Er gaat een kwartier voorbij. Een half uur. Drie kwartier. Maar de koper laat zich niet zien. Dan stopt er een auto voor het station. De opvallend felle, witte koplampen schijnen zowat in Milans gezicht. Maar er stapt niemand uit. 'Dat was het moment waarop ik dacht: er klopt iets niet. Bovendien: ik was sowieso wel klaar met wachten.' Milan neemt de trein terug naar zijn woonplaats Amsterdam, maar zonder de zevenhonderdvijftig euro waarop hij had gerekend.

ONDER DE TAP

Dan krijgt hij twee dagen later een mailtje van ene Alex. Het mailadres eindigt op @politie.nl. 'Beste Milan. Wil je zo snel mogelijk contact met mij opnemen? Je kunt me bellen op onderstaand nummer.'

Het valt hem op dat de mail naar al zijn (vier) mailaccounts is gestuurd. En dus niet alleen naar het mailadres dat hij voor Marktplaats gebruikt. Milan belt direct het nummer dat in de mail staat. 'Niet schrikken. Ik ben van de recherche,' hoort hij aan de andere kant van de lijn. 'Je zal het wel gek vinden dat ik je heb gemaaild.'

Milan heeft geen idee wat de politie van hem wil. Tot de rechercheur hem vraagt: 'Was je twee dagen geleden in Woerden?'

'*What the fuck*. Dat dacht ik. Hoe kan hij weten dat ik daar ben geweest?' De politiemann vraagt Milan of alles goed is gegaan in Woerden. En dan vallen de puzzelstukjes op zijn plek. Het vreemde telefoongesprek met de koper. De

straatnaam. Voordat Milan naar Woerden afreisde, had hij het adres nog gegoogleed. Het viel hem op dat de koper de straatnaam fout had gespeld, maar Milan had er op dat moment niets achter gezocht. Hij is

nieuwsgierig, maar de rechercheur laat weinig los. 'Het is iets wat nog loopt, maar het nummer waarmee je hebt gebeld staat al een tijdje onder de tap.' Een paar weken na het telefoontje zit Milan in de verhoorkamer van een politiebureau in Amsterdam. Rechercheur Alex, die hij eerder aan de telefoon heeft gehad, en een collega zitten tegenover hem. Milan heeft de mailwisseling uitgeprint en hij vertelt tot in detail hoe de afspraak in Woerden tot stand kwam. De rechercheurs laten weinig over de zaak los, maar als ze hun spullen inpakken, krijgt Milan te horen dat hij er goed vanaf is gekomen. 'Het onderzoek loopt nog, maar er zijn gevallen bekend die minder geluk hebben gehad dan jij.'

ONTSNAPT

Geluk heeft hij inderdaad gehad. Milan blijft eind maart te zijn ontsnapt aan een bende gewelddadige straatrovers. Een paar weken nadat hij is verhoord, pakt de politie de groep op. Het gaat om twee 17-jarige jongens en twee mannen van 20 en 21 uit de omgeving van Utrecht. Als agenten hun woningen doorzoeken, vinden ze onder meer smartphones, dure tassen en schoenen. De digitale straatrovers sloegen hun slag via Marktplaats. Iedere keer op dezelfde manier. Ze zochten op de website naar bijvoorbeeld een iPhone. Vervolgens lokten ze de adverteerders met een smoes naar een donkere straat in Woerden. Eenmaal op de afgesproken locatie beroofden ze de nietsvermoedende adverteerders van hun spullen. Om hoeveel berovingen het gaat, wil de politie nog niet zeggen. De reeks straatroven vond plaats tussen september vorig jaar en medio maart van dit jaar. De verdachten staan later dit jaar voor de rechter.

Milan is net klaar met zijn studie digitale communicatie in Utrecht en werkte tot voor kort bij een retail store van Apple. De kennis die hij daar opbouwde, gebruikt hij nu voor zijn eigen bedrijf. Vanuit zijn studentenkamer in Amsterdam helpt hij mensen die hun iPhone of iMac niet meer aan de praat krijgen. Milan weet zijn weg te vinden in de digitale wereld en is bovengemiddeld op de hoogte van computertechniek. En toch trapte hij bijna in de val. 'Ik dacht: wat heftig. Als mijn bus in Woerden geen vertraging zou hebben gehad, had ik ook niet gebeld met de koper. Dan was ik dus naar de afge-

**JA. MET MEVROUW
DE BRUIN...**

**ZULLEN WE AFSPREKEN
BIJ DAT GEZELLIGE LEGE
FABRIEKJE OP DE HOEK?**

sproken plek gegaan. Je staat er niet bij stil en om eerlijk te zijn: ik was wel enigszins wanhopig. Je krijgt zoveel onzinreacties. Iemand mailde: *Ik kom nu balen. Ruilen voor Samsung S3?* Ik heb hem teruggestuurd: *Je komt helemaal niks halen*. Nou, daar ben je op een gegeven moment ook wel klaar mee.'

GOUDEN KETTINGEN

De anderhalf miljoen bezoekers die

Marktplaats dagelijks trekt kunnen neuzen in ruim negen miljoen advertenties. Naar schatting worden er dagelijks zo'n honderdduizend transacties gesloten. 'En ja, helaas. Daar komen af en toe ook criminelen op af,' concludeerde presentatrice Anniko van Santen vorige week nog in *Opsporing Verzocht*. Het programma besteedde aandacht aan een overval in Tilburg. Een ouder echtpaar had twee gouden kettingen op de

website gezet. Prijskaartje: een kleine vijfduizend euro. Op zondagmiddag 7 september wordt het stel in hun eigen huis beroofd door de man die de duurste ketting, ter waarde van drieduizend euro, zogenaamd wilde kopen. In plaats van het geld haalde hij een vuurwapen uit zijn tas, waarna zijn handlager beide kettingen van tafel griste. Straatroven of overvallen via Marktplaats komen vaker voor. Dit jaar ge-

**Ze zochten op de site
naar een iPhone.
Vervolgens lokten
ze de adverteerders
met een smoes naar
een donkere straat in
Woerden...**

beurde het - naast Woerden en Tilburg - ook in Utrecht, Rotterdam en Den Haag. Afgelopen zomer werden in Arnhem twee tieners opgepakt die eind vorig jaar twee mensen onder bedreiging van een vuurwapen van hun spullen beroofden. En naast de roversgroep in Woerden was er vorig jaar nóg een bende actief die er een dagtaak van maakte om via Marktplaats hun slachtoffers uit te kiezen.

Anders dan de straatrovers in Woerden plaatste deze groep zélf een advertentie op de website. Een van de slachtoffers lokten ze in de val met de volgende advertentietekst: *Te koop: MacBook Pro Retina voor 1050 euro*. Na een onderhandeling via de mail komen de potentiële koper en de adverteerder een prijs

van negenhonderd euro overeen. De koper moet het bedrag contant betalen wanneer hij de laptop komt ophalen op een adres in Amsterdam-Zuidoost. Eenmaal aangekomen op de afgesproken locatie doet er niemand open. Nog voordat hij met het nummer belt dat bij de advertentie staat, krijgt de man een trap in zijn rug. Hij valt op de grond en wordt in elkaar getrapt. De koper ziet een mes en hoort: 'Geld, geld, geld!' De daders gaan er met zijn portemonnee en telefoon vandoor.

GROF GEWELD

Dat trucje haalt de bende nog zeker zes keer uit tussen januari en september vorig jaar. Iedere keer weer beroven ze mensen van hun geld. En daarbij gebruiken ze grof geweld. 'Geef je geld, ik heb een gun. Hou je bek, anders maak ik je dood.' Naast de bedreigingen worden slachtoffers geslagen en geschopt.

Een van hen verliest zelfs een tand. Uit onderzoek van de politie blijkt later dat het Marktplaats-account is aangemaakt op het adres van de tante van een van

In plaats van het geld haalde hij een vuurwapen uit zijn tas, waarna zijn handlanger beide kettingen van tafel griste

de daders. De rechtbank veroordeelt eind juni van dit jaar twee mannen tot respectievelijk drie jaar cel en anderhalf jaar jeugddetentie.

Milan vindt niet dat hij naïef heeft gehandeld bij de verkoop van zijn iPhone 6. 'Oké, ik had van tevoren moeten bellen. Ik spreek in ieder geval niet meer af zonder dat ik eerst iemand aan de telefoon heb gehad.'

Een paar dagen na de bizarre zaak in Woerden zit Milan nog steeds met een iPhone die hij wil verkopen. Hij besluit de oorspronkelijke advertentie te verwijderen en een nieuwe te plaatsen. Milan wordt benaderd door een man die zeer geïnteresseerd is. Ze spreken af dat de man de telefoon bij Milan thuis komt ophalen. 'Aan de telefoon klonk

hij als een amicale gast. Maar toen ik de deur opendeed, dacht ik al meteen: dit is niet oké. Een man met een hagelwit overhemd, glad jack en een Rolex om zijn pols.'

Toch laat Milan de man binnen. Wat de koper niet weet, is dat Milan de camera van zijn MacBook stiekem heeft aangezet. De laptop legt de hele transactie vast. 'Hij had zeven briefjes van honderd, twee van twintig en een briefje van tien euro bij zich. Toen ik de briefjes van honderd bekeek, zag ik meteen dat ze nep waren. Ze waren volgens mij wel op echt bankpapier geprint, zelfs met watermerk. Maar de ribbeltjes die op de briefjes horen te zitten, zaten er niet op. De briefjes van vijftig waren overigens wel echt.'

Milan houdt zich van de domme en zegt tegen de man dat hij het geld voor de zekerheid wil laten checken bij een café op de hoek van de straat. In eerste instantie vindt de man dat geen probleem. Maar als Milan zijn jas pakt, zegt de koper ineens: 'Vertrouw je me niet of zo? Denk je dat ik iets te verbergen heb? Ik heb een klokje van dertigduizend euro. Wat denk je nou? Dat ik jou voor die paar meier probeer op te lichten?'

Milan stelt voor om naar de bank te lopen, zodat de man het geld kan pinnen. 'Laat maar zitten. Hou dat ding maar.' Zonder dat er een transactie heeft plaatsgevonden, verlaat de man het huis.

Vol adrenaline belt Milan met rechercheur Alex. Hij vertelt hem dat hij bijna weer is opgelicht. Met zijn zelfgemaakte beelden stapt Milan de volgende dag naar de politie. Maar die kunnen er niets mee, omdat er nooit een transactie heeft plaatsgevonden.

Poging 3. Milan plaatst zijn iPhone opnieuw op Marktplaats. En weer krijgt-ie veel reacties. Als hij een potentiële koper aan de telefoon heeft, vraagt Milan waar de man werkt. 'Ik heb een background-check gedaan en op zijn LinkedIn-pagina gekeken.'

Milan en de koper spreken overdag af bij het treinstation in Abcoude. De man vindt het geen probleem om ter plekke zevenhonderdvijftig euro te pinnen. De transactie verloopt probleemloos. Toch neemt Milan het zekere voor het onzekere. De pen met verborgen camera die hij ooit op een Chinese webshop heeft besteld, zit tijdens de afspraak in de borstzak van zijn overhemd. 'Je weet tenslotte maar nooit.' **R**

Reactie Marktplaats 'Het zijn incidenten'

'Wij schrikken hier ook van,' zegt Erwin Tjan. Hij is manager Vertrouwen en Veiligheid bij Marktplaats. Tjan benadrukt dat de straatrovers 'heel heftig' zijn. 'Dit gun je niemand. Ik neem zo'n zaak ook mee naar huis als ik ervan hoor. Elke zaak is er één te veel. Tegelijkertijd moeten we realistisch zijn: het zijn incidenten. De kracht van Marktplaats is juist dat mensen onderling hun spullen verkopen, zonder tussenkomst van een derde. Wij zijn nooit fysiek aanwezig bij een transactie. Het overgrote deel gaat ook gewoon goed, maar we proberen er natuurlijk wel alles aan te doen om de risico's tot een minimum te beperken.' Bij Marktplaats werken 24 mensen die zich volgens Tjan bezighouden met het thema 'veiligheid'. Een deel richt zich op preventie, waarbij gebruikers tips krijgen voorgeschoteld om veilig te kunnen handelen. Een andere groep medewerkers is bezig met handhaving. 'Dan moet je denken aan meldingen die we van gebruikers ontvangen over een bepaalde advertentie. Of als er bij de politie aangifte wordt gedaan van internetoplichting.'

De derde pijler rond het thema 'veiligheid' is repressie. In dit geval krijgt de website een informatieverzoek van de politie. Tjan: 'Zij vertellen ons dan dat er met een bepaalde advertentie iets aan de hand is en dat ze informatie willen. Het is voor ons continu zoeken naar een balans tussen de privacy van de gebruikers en het wettelijke kader. Maar als we een vordering binnenkrijgen, zijn we verplicht de informatie te overhandigen.'

De Marktplaats-manager heeft nog wel wat tips voor gebruikers: 'Als een advertentie te mooi is om waar te zijn, dan is dat ook vaak zo. We hanteren bij Marktplaats de drie W's: weet met wie je zaken doet, weet wat je koopt en weet ook waar je het koopt.'

MARKTPLAATS.NL